

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
щодо організації освітнього процесу за технологіями дистанційного навчання
в I семестрі 2020-2021 навчального року
(за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу)

З метою вивчення стану організації дистанційного навчання в умовах карантину адміністрацією школи у період з 18 по 22 січня 2021 року проведено анонімне онлайн-опитування педагогічних працівників, учнів та батьків.

Опитування мало на меті дослідити ситуацію з організацією дистанційного навчання, а також з'ясувати проблеми, що виникли у педагогів, учнів, батьків.

В опитуванні взяли участь 21 педагогічний працівник, 83 учнів 5–11 класів, 86 батьків учнів 1-11 класів. Серед опитаних батьків 58,1% вказали, що їхні діти навчаються у основній школі, 39,5% - в початковій, 11,6% - в старшій. Найбільш активними в анкетуванні були батьки, діти яких навчаються в початковій та основній школах. Водночас серед респондентів було лише 10 батьків учнів 10-11 класів. Серед опитаних учнів: 15 учнів 5 класу, 14 учнів 6 класу, 16 учнів 7 класу, 11 учнів 8 класу, 9 учнів 9 класу, 8 учнів 10 класу, 7 учнів 11 класу.

Підводячи підсумки опитування, можна сказати, що в період карантину було налагоджено комунікацію вчителів з учнями через класних керівників, створено групи у Viber, в яких є майже всі вчителі, що працюють в відповідному класі та учні даного класу. Дистанційне навчання учнів здійснювалось на [онлайн платформі «Google Classroom»](#), де створені віртуальні класи, в яких педагоги розміщують публікації (домашнє завдання) та мають можливість оцінити виконану роботу кожного учня.

При підготовці та проведенні уроків педагоги використовували різні режими дистанційного навчання, програми та інтернет-платформи. Як зазначили вчителі, найчастіше ними використовувалися:

Viber – 95,6% (20 осіб)
Google Meet – 66,7% (14 осіб)
Google Classroom – 57,1% (12 осіб)
YouTube – 33,3% (7 осіб)
Classtime – 26,6% (6 осіб)
Сайт школи – 19% (4 особи)
Електронна пошта – 14,3% (3 особи)
Learningapps – 14,3% (3 особи)
Телеканали – 9,5% (2 особи)

На думку ж батьків, для дистанційного навчання вчителі найчастіше використовували:

Viber – 89,5% (77 осіб)
Zoom – 11,6% (10 осіб)
Google Meet – 79,1% (68 осіб)
Google Classroom – 52,3% (45 осіб)
Classtime – 22,1% (19 осіб)
YouTube – 17,4% (15 осіб)
Електронна пошта – 4,7% (4 особи)

Учні, в свою чергу, віддають перевагу спілкуванню з педагогами через Google Meet – 85,5% (71 учень), Viber – 49,4% (41 учень), Google Classroom – 37,3% (31 учень), Zoom – 9,6% (8 учнів).

95% педагогів вказали на наявність в закладі розкладу дистанційного навчання. А також, більшість батьків (73,3%) підтвердили, що у школі, розроблено розклад дистанційного навчання учнів, і вчителі дотримуються його (77,9%).

Результати опитування свідчать про те, що з переважної більшості предметів у період карантину здійснювалося навчання учнів із використанням технологій дистанційного навчання. Учні зазначили, що педагоги активно долучилися до проведення уроків з:

Англійська мова – 92,8% (77)

Української мови, літератури – 90,4% (75)

Математика, алгебра, геометрія – 94% (78)

Зарубіжної літератури – 89,2% (74)

Біологія – 79,5% (66)

Історія – 72,3% (60)

Словацька мова – 73,5% (61)

Батьками також було підтверджено проведення дистанційних занять з цих предметів.

Проте, на думку учнів, не відбувалося дистанційного навчання з інформатики, фізичної культури, географії, фізики, основ здоров'я, мистецтва, англійської мови (кілька учнів). Батьки вказали на ті самі предмети.

Здійснюючи заняття дистанційно, педагоги самостійно обирають режим: синхронний чи асинхронний. З 21 педагога, які взяли участь в опитуванні, 85,7% (18) вказали, що проводять заняття в синхронному режимі, 14,3% (3) – не проводять.

Як зазначили учні, вони мають змогу вчасно отримати пояснення від вчителів щодо питань, які виникають у процесі вивчення теми:

з усіх предметів – 36,1%

з деяких предметів – 41%

не мають можливості – 3,6%

не звертаються – 19,3%.

На думку педагогів, найбільш складним у процесі реалізації дистанційного навчання є:

Зниження відповідального ставлення учнів до навчання – 57,1% (12)

Неможливість повністю контролювати рівень засвоєння учнями навчального матеріалу – 52,4% (11)

Поганий інтернет – 52,4% (11)

Неможливість якісно пояснити навчальний матеріал – 28,6% (6)

Проблеми зв'язку з учнями – 28,6% (6)

Зниження інтересу учнів до навчання – 19% (4)

Брак досвіду дистанційного навчання – 9,5% (2)

Відсутній інтернет – 4,8% (1)

Відсутній комп'ютер – 4,8% (1)

Проблеми із завантаженням навчальних матеріалів - 4,8% (1).

9,5% (2) педагогів зазначили, що не мають жодних труднощів.

Також серед проблем, які виникають під час дистанційного навчання, 53,5% батьків зазначили, що їхнім дітям важко засвоїти нову тему, 48,8% визнали, що їм важко мотивувати дитину до навчання; 30,2% - мають поганий інтернет; 15,1% - вважають, що в учнів забагато завдань. Такі перешкоди в навчанні, як відсутній інтернет, чи відсутній комп'ютер назвали одиниці.

Учні, за результатами опитування, теж мають певні труднощі, а саме:

дотримання режиму дня – 47% (39)
великий обсяг завдань – 38,6% (32)
самоорганізація – 28,9% (24)
відсутність комп'ютерної техніки – 7,2% (6).

Відповідаючи на запитання «При вивченні якого предмету у тебе виникають складнощі і чому?» 20 учнів назвали математику, алгебру, геометрію. Пояснення: «НЕ дуже розумію ці предмети. Не завжди розумію тему. Мені не зрозуміло, що пояснює вчитель. Уроки ведуться не по відеозв'язку, а дітям потрібно пояснити тему. Тому що немає ніякого пояснення. Дуже складний предмет. Теми складні для вивчення самостійно. Тому що теми з цих предметів потрібно вивчати самостійно без пояснення вчителя».

На запитання «Як змінився рівень навчальних досягнень більшості Ваших учнів за час карантину?» 52,4% педагогів відповіли, що він залишився незмінним; 42,9% педагогів зазначили, що він знизився. На жаль, 4,7% педагогів не змогли відповісти.

Щодо навчання дітей під час карантину 72,1% батьків вважають навчання за необхідне, щоб дитина не відставала від програми; 24,4% вказали, що діти вчать тільки окремі предмети; 4,5% вважають, що головне – здоров'я, а не знання.

На запитання «Чи можуть Ваші діти користуватися інструментами для організації дистанційного навчання, які використовують вчителі нашого закладу?» 72,1% відповіли ствердно, 20,9% зазначили, що діти вміють користуватися частково; 7% батьків зізналися, що діти цього не вміють.

Що стосується подачі навчального матеріалу педагогами школи, 69,8% батьків зазначили, що учителі пропонують різні форми вивчення нового матеріалу у вигляді конспекту, матеріалу підручника, відеоматеріалів, схем, таблиць, презентацій. Проте 5,8% опитаних батьків стверджують, що учителі пропонують тільки параграф і завдання для виконання. Крім того, 24,4% батьків вважають, що педагогами не враховуються індивідуальні можливості їхніх дітей.

Найважчим для дітей під час дистанційного навчання, на думку батьків, є:
опрацювання теорії – 54,7%
виконання завдань – 40,7%
емоційне налаштування – 40,7%.

Наскільки відповідально учні ставляться до навчання, коли вони перебувають віддалено від учителя, скільки часу діти витрачають на вивчення шкільних предметів, батьки та учні відповіли таким чином:

Час, витрачений на навчання	Батьки	Учні
до години	4,7%	19,3%
1-2 години	22,1%	25,3%
2-3 години	26,7%	18,1%
понад 3 години	23,3%	25,3%

Слід зазначити, що 23,3% батьків не володіють такою інформацією (важко відповісти).

В ході анкетування з'ясувалося, 58,1% опитаних батьків вважають, що їхні діти навчаються самостійно, батьки тільки контролюють процес навчання; 30,2% стверджують, що діти навчаються тільки з допомогою батьків; 11,6% впевнені, що діти навчаються самостійно без контролю батьків.

З метою спілкування з учнями вчителями налагоджено зв'язок, про що зазначили 98,8% батьків. Однак 1,2% батьків, на жаль, сказали, що вчителі не відповідають на запитання.

Більшість опитаних учнів (42,2%) у своїх анкетах вказали, що їм не подобається навчатися дистанційно; 21,7% - подобається, і 36,1% - важко відповісти.

З метою удосконалення дистанційного навчання батьками висловлено певні побажання, а саме:

Давати не лише домашні завдання, а й пояснення матеріалу – 29,1%

Виробити однакові правила для всіх учасників освітнього процесу і дотримуватися їх (платформи, веб-ресурси, оцінювання учнів, об'єм домашнього завдання тощо) – 25,6%

Краще пояснювати матеріал – 20,9%

Розробити програму дистанційного навчання – 19,8%

Впровадити систему електронного щоденника – 12,8%

Зменшити навантаження – 11,6%

Разом з тим, 19,8% батьків вважає, що в цьому питанні все добре.

Отже, враховуючи відповіді усіх респондентів можна виділити наступні труднощі та проблеми дистанційного навчання:

1. Відсутність у дітей вміння вчитися самостійно.
2. Небажання деяких учнів реєструватися та навчатися самостійно на онлайн-платформах.
3. В учнів початкової ланки ще не сформовані вміння самостійно вчитися, опрацьовувати навчальний матеріал, приєднатися до відео-конференцв'язку без допомоги дорослих.
4. Відсутній або недостатній контроль за виконанням завдань та оцінювання.
5. Нemoжливiсть проконтролювати дотримання учнями академічної доброчесності під час виконання домашніх завдань.
6. Відсутність чи застарілість комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення в окремих сім'ях та у вчителів.
7. Окремі педагоги недостатньо володіють інформаційно-комп'ютерними технологіями, що обмежує подачу навчального матеріалу та унеможливорює пояснення учням нових тем, спонукає учнів до виключно самостійного опрацювання навчального матеріалу.
8. Під час онлайн-уроків деякі учні не працюють належним чином (відволікаються від навчання, займаються сторонніми справами, відключивши камеру, звук) або не виконують завдання вчителів.
9. Ненормований робочий день вчителів (постійний зв'язок із батьками, перевірка робіт учнів, підготовка до навчальних занять та завдань з детальними інструкціями займають багато часу).
10. Низький контроль з боку окремих батьків дистанційного навчання їхніх дітей.

**Рекомендації педагогічним працівникам
щодо удосконалення освітнього процесу шляхом використання технологій
дистанційного навчання на випадок карантину:**

1. Ще раз опрацюйте методичні рекомендації МОН щодо використання технологій дистанційного навчання в умовах карантину.
2. Внесіть зміни до календарно-тематичного планування (визначте теми для самоопрацювання; теми, з яких будуть проведені онлайн-уроки, консультації, перегляньте обсяг домашніх завдань тощо).
3. Чітко дотримуйтесь розкладу уроків, уникайте перевантаження учнів; санітарних норм щодо організації освітнього процесу під час карантину (обсягу домашніх завдань, часу безпосередньої роботи учнів за комп'ютером тощо). За можливості зменшіть обсяг навчального матеріалу для самостійного опрацювання учнями.
4. Використовуйте онлайн-консультації на освітніх платформах із поясненням нового матеріалу. Сформууйте електронну базу власних уроків (презентацій) та надайте учням доступ до них.

5. Надайте учням чіткий алгоритм виконання завдань (тема; що опрацювати; де взяти матеріал для виконання завдання; куди надіслати роботу; кінцевий термін її прийому).
6. Забезпечте під час та після виконання завдань постійний зворотній зв'язок з учнями.
7. Систематично здійснюйте перевірку знань учнів. Найкраще, якщо оцінювання проводиться в режимі онлайн або на дистанційних платформах, де є відповідна функція та інструментарій. Задля дотримання академічної доброчесності здійснюйте оцінювання учнів у онлайн-режимі з часовими обмеженнями, використовуйте творчі завдання.
8. Не критикуйте отримані роботи учнів. Разом з оцінкою варто надавати дітям свої коментарі (виконано добре, над чим варто попрацювати, що треба зробити для поліпшення результату тощо).
9. Розробіть індивідуальну освітню траєкторію для тих учнів, які не мають технічних можливостей навчатися разом з усім класом.
10. Розробіть спільно з батьками та учнями правила співпраці під час карантину. Підтримуйте зворотній зв'язок із батьками, інформуйте їх про рівень навчальних досягнень їхніх дітей.
11. Особлива роль класних керівників – налаштування учнів класу на навчання, забезпечення комунікації з батьками та учнями.
12. У період дистанційного навчання активно долучайтесь до самоосвіти.